

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

вносити: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденно висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотків.

Телефон Редації ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очи і Душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — 3 Русланових польвів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5 год. по полудні. — Редація, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовского ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавмана.

Рукописи звертає ся лиш: а попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надіс-нім“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки

Політичні киринняки.

(Д) З нагоди 100-літніх уродин великого польського повістара Крашевського подали польські дневники чимало передовиць присвячених споминам про діяльність і твори великого заслуженого покійника. При сій нагоді зазначали они також велими сумну провину серед польської суспільности, а іменно одна з часописей задала собі стільки труду, щоби розслідити, хто і скільки ще читає твори Крашевського. Виявило ся, що видана творів сего письменника, котрий навчив польську суспільність читати свої повісті замість чужих, лежать на книгарських полицях по тридцять літ, бо майже ніхто не купує тепер творів Крашевського, отже не читає, значить, польська суспільність забула вже про Крашевського.

Ми хочемо пригадати при сій нагоді польській суспільности, а ще більше галицько-польському дневникарству велими влучний суд, який він видав про се дневникарство і розглянутись, чи оно поправилось, чи може навики погіршилось. У варшавських ілюстрованих „Kłosach“ подавав Крашевський від часу до часу огляд європейського дневникарства: англійського, французького, німецького, обговорював також познанське і варшавське, а звернувши ся до галицько-польського, зазначив, що „ma się ono do dziennikarstwa zagranicznego, jak sukoga do kawy“. Сей суд видав знаменитий польський письменник майже 40 літ тому назад. Пригляньмо ся отже тепер, чи галицько-польське дневникарство поступило, поправилось, а особливо з оглядом на его від-

ношення до українсько-русского народа і его справи.

Що правда, признати треба, що за життя Крашевського галицько-польське дневникарство не визначало ся належним розумінням української справи і наших народних відносин, так само не виявляло для неї прихильности, а часто відносило ся з ворогованям. Що до розуміння укр.-русской справи і нашого усього життя не поступило галицько-польське дневникарство ані троха, бож оно послугує ся такими інформаторами, як Konstanty Srokowski, як колишній сотрудник „Діла“, звісний Демянчук, і т. п., а сі, похопивши пяте через десятиліття з деяких руских і москвофільських часописей і додавши свої до того приправи, переціджують таку дневникарську серватку скрізь свій мішочок і кормлять нею польську суспільність і польські політичні круги. Про те, щоби сі інформатори були ознайомлені основно з нашим письменством, з нашим життям і усіма нашими відносинами, нема навіть думки. Отже на таких то інформаціях опирають звичайно польські політики своє опустоване супроти Русинів, цілу свою політику.

Треба однак признати, що одна бодай частина галицько-польського дневникарства, особливо львівського, в часів осуду Крашевського зробила значний поступ в завзятому супроти Русинів, у незвисти і заперечуванню всего, що руске, в перекручуванню подій і найвє приязнійшій освітлюванню всіх відносин і змагань Русинів.

Перед в тім усім веде „Słowo polskie“ з того часу, коли его захопили варшавські зайді в свої руки. Сей всепольський дневник

почав під кермою Грабських, Васілевських і т. п. сіяти в нашім краю ненависть і погорду до всего що руске, проповідати запереченє Русинам всяких прав, бо рад би подібно, як сі проводирі его виперли з редакції Щепановского, Романовича і Кутовского, так „Słowo polskie“, котре Русинів-Українців уважає синонімами з гайдамаками і розбійниками, бажало би у своїм засліпленю виперти поза Прут і Дністер і тут завести свою всепольську нахабну культуру. В тім самім напрямі поступає також віденський его дописець (А) Новицький.

Посів всепольського „Słowa“ не остав без впливу на інші польські, а особливо львів. дневники, котрі почали достроюювати ся до тону внесеного всеполяками в дневникарстві.

І тут знов перше місце заняла „Gazeta Narodowa“, дневник подольків, так само не прихильним і ворожо настроєним для Русинів. Особливо з того часу, як керму єї обняв проф. Старжинський, намагав ся она перевищити всепольську клеветницю глузуваням і плюгавленям всего, що руске і в своїх теревенях, в передовицях, писаних звичайно єї шефом посуває ся до такої ігноранції, що запевняє, що „narod ukraiński żaden nie istniał!“ „Gazeta Narodowa“, котра не раз проливала крокодильєві слези над занепадом католицького духа і над ширенем схизматичкої пропаганди між руским народом, завидливим оком споглядає на приготування Русинів до численної участі в Евхаристийнім конгресі у Відні, щоби, борони Боже, учасники конгресу з цілого світа не дізнали ся, що в укр.-руский нарід!

А за сими всепольсько-подільськими союзниками іде о ворогованю проти Русинів яко „der dritte im Bunde“ — „Dziennik pol.“, котрий, як і тамті два пособляв нашим москвичам і київцям оклик — „nie zaszkodziło by trochę prawosławia“, щоби лише вводили кириню в руску суспільність і тим способом сииняти національно-культурний розвиток і поступу руского народу.

Побіч „Dziennika pol.“ котрий любить чванити ся псевдодемократизмом, щораз більше ворогує проти Русинів орган Вислоухів (nomen-omen) „Kurjer lwowski“, котрий не хоче остати позаду тамтих і тим способом намагав ся піддержати свого популярність в тромтадратичних кругах польських.

Нічого отже дивного, що польська суспільність, наслухавшись сего квартету, має викривлені розуміння про укр.-руский нарід і всі его відносини і змаганя.

Однак сі дневники і їх редактори та дописці не вдоволяють ся киринєю серед польської суспільности проти Русинів, але й у віденських та заграничних кругах намагають ся розповсюджувати баламутні і клеветливі погляди про Русинів, про їх передових мужів і про рускі змаганя. А де самі не можуть, або не хотять, там послугують ся своїми союзниками, москвичами, щоби їх руками плюгавити і калати се гніздо, з которого они виїшли. Они намагають ся обнизити значіне і силу нашого народу на Україні, представити его яко зовсім несвідому, безглузду масу в порівнаню із своєю закордонною силою, представити світвото, щор нема ані українського письменства, ані науки і культури о-

Три політики.

(1) Доки пан доктор Микола Крикливець мав лише кілька титулів: адвоката, посла на сойм кравий і члена ріжних товариств, доти він у реставраціях на вечерю все казав собі давати: чарку міцної горівки, вепрову печеню з „руским компотом“, себ то з кауєтою і бараболою, і дві великі склянки пільзеньского пива. Кельнери реставрації у Львові, куди п. др. Крикливець частіше заходив, приїхавши з провінції, уже й не питали его, чого він хоче, лише приносили відразу горівку і вепрову печеню. Се вистарчало для его демократичної душі.

Але з того часу, як пан меценас „добре“ оженив ся, став послом до ради державної, і як на адресах его по шістьох головних титулах з осторожності треба було додавати і т. д. і т. д., щоб не образив ся, з того часу він і вечеряв инакше. Правда, що — не рахуючи женитьби і канцелярії і посольства — ще й дві порядні парцеляції панських маєтків між селян поставили его велико на ноги та здобули ему притім імя великого патриота і безкорисного опікуна народу, однак мимо того тяжко було здогадати ся, звідки він набрав ся панських звичаїв, у кого він навчив ся їсти так, як пани їдять.

Ось і сьогодні в одній з перших віденських реставрацій він сидить разом з маршалком воніту, з котрого був вибраний послом, — з паном графом Артуром Бойовским. Пан граф не з богатих панів, але великий політик і разом зі старостою „трясе“ по-

вітом. А панови послови дуже потрібно, поговорити з ним в одній справі. Отже й зійшли ся. Кельнер стоїть коло них, а пан меценас приказує ему, що має принести:

— Коняк, грубоверний кавйор, десерове масло... Я, пане графе, в полудне був у вашім готелю, але не застав вас. Отже позволю собі, повідомити вас, що загляну сюди у вечері, бо знав, що ви тут вечеряєте. Пан граф у Відні не довго?

— Буду кілька днів. Приїхав за орудками.

— Певно повітовими? Богато дає вам занятя се маршалкованє?

— Досить. Звичайна річ, коли хто хоче, то може мати роботи й понад силу.

— Се так, як і з посольством. І певно так, як і в мене: великі справи забирають менше часу, як малі. Виборці дуже дивні люди; коли виберуть чоловіка послом, то потім шість років мурдують его найчуднішими пустяками. Не люблю їх в їх крамарским духом. Тут приходиться ся студювати справу виборчої реформи, а Іван Вертипорох з Головат що тижня у понеділок, як приїде до міста на торг, цілком певно приїде до мові канцелярії з просьбою, щоби я ему „виробив“ трафіку у селі. Просто розпука бере ся чоловіка, займати ся такими пустяками.

Кельнер привіс, що було замовлене, і налив чарки.

— Далі майонес з гомарів — приказав пан меценас. — Потім чомбер із серни з мішаною салатою і пільзнер-експорт... Прошу, пане графе!

Панове випили і почали їсти.

— Се правда, — потвердив пан граф — що селяни не знають ріжниць між важними і неважними справами.

— Особливо допхуєв мені Михайло Горобець із Старого Села.

— Сеж ваш головний агітатор! — замітив маршалок.

— Се правда, але що він мене коштує! Коли я дома, він цілком певно буде в мене; коли я у Львові або у Відні, він так само певно що тижня прише лист, щоби я походив як не за якимсь процесом, то за допомогою або чимсь иншим, а недавно навіть приїхав сюди до Відня і я мусів ему заплатити всю дорогу. Небезпечний чоловік!

— Я его знаю. Се тип хлопского філософа. Але агітатор єдиний! Він за місяць цілий повіт перекине до гори дном — додав маршалок.

Пан меценас нарікав далі, бо розумів се, що, заким дійти до своєї справи, треба гостя бавити, чим попало.

— Перше — оповідав він далі — мучив мене з пів року, щоб я ему постарав ся о рогачку. Завзяв ся на старого жиди і доконче хотів ему відобрати сей мізерний зарібок. Коли я до сего не допустив, з уваги на жидів виборців, видумав що внише: давай ему ціле підприємство — робленє доріг! Я ему кажу: Ані нема у вас до того грошей, ані гроша! Ви тому ради не даєте! — „Чому ні?“ — каже. „Чи то лише жиди все вміють?“ І вже з рік че дає мені спокою. Але я, як се панови маршалкови відомо, зовсім не докучав вам сею сипавою, хоч се від вас залежить. Нині знову лист прислав!

— Ви не відповідайте і спокій! — порадив маршалок.

— Я так і роблю.

Кельнер привіс майонес з гомарів, а по хвилі чомбер. Інший кельнер привіс пива. Третій забирав зі стола, що було непотрібне.

Панове їли з господарским апетитом і далі уривано розмовляли. Бесіда зійшла на парламент, на сойм, на нові вибори до повітової ради, на віденські розривки — і пан меценас все ще не починав говорити про свою справу. Тільки коли по чомбері прийшов на стіл бажант з компотом і французьке вино Chateau, пан маршалок замітив немов з докором на те, що посол все ще говорить не до річи.

— Що ви, пане меценас, якийсь празник робите? Деж я годен стільки зісти?

— Не зашкодять, не бійте ся — відповів меценас. — Се першорядна реставрація, я тут досить часто буваю. А вино знамените!

І справді оба панове їли і пили далі зі смаком. В такій чистій, ясній, просторій, провітреній салі, з квітками на столах, з кельнерами у фраках, що тихенько ходять по мягких хідниках, якось і їсть ся смачнійше і більше. Обстановка додає апетиту.

— Я нині на обід мало що їв, тільки по міністерствах бігав — немов оправдував ся меценас свій апетит.

— І я так само — додав пан маршалок.

По бажанті і вині прийшло морожене і лікер. В куті салі почала грати оркестра дис-

кремійної, а тим способом оправдати свій завятий опір проти домагання всієї України-Руси на заснованих укр.-русского університету у Львові.

А як низко упали морально ці політичні киринники, нехай доказом послужить отся подія, про котру ми одержали певні записки з доброго жерела. Недавно католическо-консервативний тижневик „Oesterreich-Ungarn“ подав напастливу і брехливу статтю д-ра Маркова про мнине переслідоване „православних“ Русинів в Галичині, котру ми обговорили в окремії передовиці. За сим тижневиком подав ті самі виводи д-ра Маркова другий тижневик „Gross-Oesterreich“.

Як ми розвідали, помогла тут д-рови Маркову польська рука вшунути ці клевети на Митр. Шептицького до обох сих тижневиків. Тим способом ці політичні киринники бажать і в консервативних і австрійських кругах оклеветувати руский нарід з підмогою вихованих і виплеканих ними прислужників.

Така то етика у тих, у котрих католицизм на язиді, але не в серці і в душі. Така робота може очевидно видати тільки гіркі овочі, бо справедливо скавав Шіллер: „das ist der Fluch der bösen Tat, die stets Böses muss erzeugen.“

Допись з Самбірщини

(Радикальне сьвято в Берегах).

Ось нагадують ся мені слова славного Цицерона „o tempora, o mores!“ — слова, які саме находять тут відгомін..

Безхарактерність, удаване й маніфестоване себе за патріотів — се загальний спомин із псевдо-патриотично-радикального „свьята“ в Берегах. Й не вартоб далєбі — забирати більше місця сторінкам часопису на якийсь подрібніший опис сего властиво „антипопівського свьята“ — але мабуть, для перестороги другим, приглянемо ся сій славній „маніфестації!“.

У неділю в ранці кілька вистрелів з мотра проголосило „urbi et orbi“, що на цілу Україну звисний отаман.. Кирило Трильовський загостить на вороному коневі до Берєгів, і що тут сам „посвящать“ новосправлений січовий прапор, та зілле на березких козаків благодать „мира та ласки радикальної“. Навязую се до того — що коли тутешний парох о. Мельник і, як я відтак довідав ся, декан о. Рабій тиждень наперед наклонювали й

кретно, мягко і солодко. Легонький димок з цигар й напіросів уносив ся в повітря і щезав у вентиляторах. Гарно убрані гості починали сходити ся щораз численніше. Приємно було тут по добрій вечері посидіти й поговорити. Оба панове були справді вдоволені з себе і зі свята і з парламенту і з життя.

Тільки тепер пан посол почав обережно розмову про справу, яка его обходила. Пан маршалок з незвичайною чемністю і вдоволенася слухав. Справа була ідеально проста і незамотана: ішло о те, щоби швагер пана меценаса, брат его жінки, Топольський, молодий чоловік, але — на думку пана посла — незвичайно талановитий і солідний, став повітовим інженером, бо саме тепер посада опорожнилася ся.

Хоч ся справа була така проста, однак не можна було єї скінчити в реставрації. Про ню оба панове говорили ще в каварні, а докінчували аж в Moulin Rouge при співі ріжних дам на сцені..

По сій вечері і забаві пан маршалок не тільки досить прихильно відносив ся до справи пана посла, але на другий день, у „своім“ товаристві сказав: „Я не знав, що наш посол так уміє їсти! Се правдива сатисфакція дивити ся, як ся хлопська дитина навчила ся їсти. Цікавий я лише, чи вже й се знає, що риби не можна їсти при помочи ножа?“

(Конець буде).

радили „Січи“, щоби в церкві при богослуженю посвятила свій прапор, як се звичайно мало місце в давній запорозкій „Січи“, та як то нині поступають всюда там, де живе троха культурніший народ, березка „Січ“, а властиво її двох загорілих аранжерів якийсь Коберський та подібний до него Сьміхас чи Михас, запротестували одногосно проти сеї „попівської маніфестації“. „Ні, не посвячувати прапору!“ заревіли ревуни — „не посвячувати, бо як посвятити, грозили „Січи“, то страшиш особлившу ласку у батька отамана, ревного опікуна Кирила“. Не посвячувати!.. І не посвящали. Однакже сей протест радикалів розбив їх власне сьвято. Бо тоб прочитав метрові афіші, програму на страшенну скалю заповідженого радикального свьята в Берегах, їзд десяток тисяч людей, то дізнав би великого розчарованя, якби був случайно справді поглянув на се радикальне „свьято!“ Сьміх та глум!.. Щось несмівна сотка січовиків з Берєгів, Купнівч те ще з якогось там села, десь недесь закутило ся кількох цїкавих семінарїстів та гімназїстів — а на чолі всіх виднів із широкими крисами капелюх батька Кирила, та гарно ігралась у водусі чорна борода „зелізного“ канд. адв. із Старого Самбора Микити, колись „твердаго“ та щиро „русского политика“ — а опісля горячо українського патріота, та й до того загорілого радикала. От се булїб всі учасники антипопівського свьята, які зішлись до Берєгів, щоби тут із внутр видобути всі свої патріотично-радикальні почуваня проти церкви і місцевого попа, який через 25 літ працював щиро на українській ниві, та перший дав почин в селі до просьвіти та до народнього осьвідомлення селян!

Але приглянемо ся точніше перебігови сего славного „свьята“. Коло год. 10. коли дзвони церковні запрошували всіх вірних на Службу Божу до церкви, березка Січ в доказ пошани релігійного обряду, виринула цілою лавою на зустріч свого отамана Трильовського, та „Січ“, яка всегда чванила ся, що виступав в обороні Церкви, поминула тепер тую Церкву і то в сам час богослуженя й відправа, — та „Січ“ не хотїла тепер посвящити свого прапора, бо зляклась свьяченої води та „попівського кропила“, яка сумна картина.. й тим більше она нам сумно, коли усвідомимо собі, що цїле се радикальне „свьято“ відбуло ся в памятнім дни того, що перший випровадив Русь із довгої тьми духової неволї й балвохвалства, та дав нагоду пізнати сивам Руси найвисший ідеал людства — Христа — се є в дни св. Володимира. І 934 літ минуло від часу хрещеня Руси — 934 літ, гарний се протиг часу — записаний буквами історії — а минув він на те, щоби ось знова деякі сивни України-Руси попали в балвохвалство!! Дійсно прикре се — але на жаль правдиве.

Але вернім до „свьята“. Гарно відбулась відправа у церкві — але ще гарніше випала проповідь, яку з жаром виголосив місцевий парох о. Мельник. Шкода тільки, що не було на ній отамана Трильовського і Микити та осавули Коберського і Михасас, яких „радикальні печінки“ може тронули би були слова пароха. Може они були би собі пригадали про давню запорозьку „Січ“, яка гуртувала ся тільки в імя Христа, та велла боротьбу лишень за волю, правду та сьвяту віру, може були би собі усвідомили, що давні правдиві гетьмани України — як Конашевич, Хмельницький, Дорошенко та інші, не були нинішними радикалами, та не бояли ся попівського кропила а Божї храми винували — як се слухно підїсє свьятенник. Проповідь пароха викликала таке вражїня серед присутних, що по скінченїм богослуженю усі зібрані вийшли з жалем з причини негідного поведєня радикально оголошених та провідників; деякі чужосторонні люди зараз після богослуженя забрали ся домів — ба навіть деякі замісцеві січовики як прим. „Січ“ з Сідого, з Кубавич і інші на вид деорганїзації та нікчемної роботи радикалів — відїхали сейчас з обуренем із радикального гнізда.. так що на привитанє батька Кирила остала ся лишень майже сама березка Січ.

Але надїхав вкінци наш отаман.. Трильовський — надїхав серед нечуваного дощу — перемоклий до нитки, серед громів та лискавок — словом, серед могочої тучї та бурї, яка саме під час его приїзду до Берєгів підняла ся та так „немилосерно“ его привитала. Буря із грубим дощом так шалїла під ту хвилю, і що замітне, тільки над самим одним селом — Берєгами (бо приміром в поближкїм селі Бабинї краплї дощу не було видко), що гадав бїсь, сама природа підносить гримкий гомол протесту проти радикального батька Кирила.. Приїхав вкінци довго очікуваний гїсть, трохи з kwasною міною та лютий на пакість із сторони природи — скоро втїкав із воза перед поганим, рясним дощом до радикальної „Січи“. Та й ту ще довго, довго шибувала лискавка у водусі — й грим могочю гремів над читальнею — та раз у раз роздирав гуркотом воздух! Та й довго, довго відхрещувались люди, що певно якась нечїста сила взяла ся десь в селі — та заколот спричинила в гармонїї погідної природи..

Коли доперва по якомусь часі буря втихомирилася — почали ся промови та „овації“ в честь товариша Трильовського. Про его промову не варто ї згадувати; новна шаблянової закраски, одних й тих самих, сталих, ватаганих фраз — вкінци хто чув его на однім яким вічу — нехай буде певний, що на інших зборах нічого він нового не скаже; вбив він цьвах в прапор — та вручив его гетьманови березкої Січи із желанем всего „радикального“ добра. Сю его балаканину нагороджено сильним окликом „ганьба“ й „славно“. Маленький епізод пригадуєт ся мені із сеї „свьяточної“ церемонїї: коли Трильовський при вбиваню цьвах желав молодому товариству запорозького успїху на радикальній ниві словами: „допоможи нам“ et caetera. — забув вимовити — хто властиво має допомогти — а коли сам отаман березкої „Січи“ гомосно доповів до слів „допоможи нам“ — „Господи“, Трильовський так великими й здивованими очима подивив ся на „неfortunного“ Запорозького, що сей дійсно змішаний не знав, що властиво так страшного стало ся. Деякі знов присутні люди для іграшки із „радикальної шопки“ кликали: „допоможи вам чорте“ ітп. Так відбула ся церемонїя „радикального посвящєня“ прапора.

Опісля базїка звисний Микита — говорив багато і горячо — може бути, що був троха під впливом, як звичайно, горячого настрою. Цїле вістре свої патетичної промови звернув проти місцевого „попа“ — з котрим, як мені відтак говорено, лично знакомий, та до котрого часами заїзджав в гостину — коли до сей независний „піп“ устроював молодшими літами представлєня, хори та музично-вокальні вечерниці. Чого властиво хотїв від сего „попа“ — досправді не знаю; висьмівав ся, що „піп“ радив свьятити прапор — та деж би радикальна партія могла пережити так страшне згїршенє — чорнив „попа“ яко найбільшого ворога народа, чим тільки прилюдно осьмішив себе — бож отся радикальна лож занадто була в очи всім, та з другої знова сторони надто добре був відомий усім характер самого отамана Микити — як щиро руско-українського патріота, ласкаво підпомагаючого кишенї жидівскї і польскї — чого доказом хотїя би факт, що важнійші судові справи відсилає із Старого Самбора до польського адвоката в Самборі.

На добиток всего, коли вкінци по довшій для себе вельми компромітующій перепалці з п. Мельником, сином місцевого пароха, вказав той „сердечний“ опікун мужиків зпід Старого Самбора — п. Мельничко — на жидівську корчму словами: „Тут вам місце“ — п. Мельник енергично відповів: „Там, де ви, правда, пане меценас — свій молодий вік прожили і змарнували, та густо часто ще не цуряєте ся сю жидівську свьятиню.. алькоголю посїтити?! — через, що такий повстав сьміх серед зібраних, що бідний отаман — цїлий блїдий і сконфундований скоро злізав з естради, та довго, довго проклинав в душі „попа“ та свою „ідейну місію“.

На тім закїнчили ся церемонїальні промови, та все одушевлене козацтво виринуло опісля за село на просторий майдан, щоби

пописувати ся там руховими виравами та щєдро запити відтак всяку журбу земську та важкі часи „радикальних просьвітєлів“ народа“.

Фестин з причини малої горєтки учасників не відбув ся, за те по скінченїм в ночи представленю в читальні почала ся знова в малім крузі радикальна „лібація“.

Так випало се перше радикальне сьвято січове в Берєгах, в найбільшій дїсгармонїї і з несмаком самого батька Трильовського, який вправді сподївав ся що найменше кілька повітїв на тїй „антипопівській маніфестації“, та ліпшого прийнятї для себе, а якого стрїнуло так велике розчарованє.

Хмарно й злісно відїзджав наш отаман Кирило від своїх братів — які навіть не були ласкаві свого батька церемонїально попрощати. От гадав собі по дорозі отаман з Яблонова: щастє чоловіка на старість заводить й на селі починають ся на радикалах пізнавати.

Дивна доля села! Протягом кількадесяти літ грасували в селі пожежі, які з коренем шивертали цїле село. Навіщували его палї, конокради і вломники комор.. Тепер навістїла его радикальна пошесть, та якась і з нею дадуть собі незапоморченї селяни з Берєгів раду.

Очевидець.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і привіднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Політичний огляд.

Заграниця.

Положенє в Туреччині. З Царгороду доносять, що один з бувших послів одержав вістку з Триполїсу про велике пригнобленє, що настало в турецкій армії на вість про упадок молодотурецького кабінету. Одно з арабських племен вислало під мировим знаменем відпоручників до італїйського табору з просьбою о відомостї про положенє в Царгороді і про стан мирової квестїї.

Щоби успокоїти флоту, яка доси стояла по стороні молодотурків, відїбрала Порта провід флоту від Рассїма башї і іменувала начальним адміралом Тагіра бєя. Зноваж Альбанців підняв ся втихомирювати католицький єпископ із Скутарї о. Середжі на горячу просьбу турецького правительства.

В передоденї мира? „Tanin“ пише, що мирові условня вже усталенї. Переговори з Італїєю значуть ся за місяцї і мають бути до трох місяців покінченї.

„Daily Chronicle“ одержує з Царгорода вість, що утворено окрему комісію, що має роздумати над можливістю заклоченя мира. В останних днях тревала жива обміна депеш між Римом, Царгородом, Петербургом і Швайцарїєю. Є причини, по яких можна здогадувати ся на успїшний перебіг переговорів. В дипломатичних римських кругах уважають імовірним цофнеє декрету, яким турецьке правительство усунуло було Італїйців в Туреччині. Був би се перший практичний крок до починю позитивних мирових переговорів.

Задирня з Чорного рою. Турецький посол виїхав з Цетинї. Бюро Райтера доносить, що Англія і Росія жертвували свої услуги посвареним суперникам для полагоди.

Відвідини Поенкарога в Петербурзі. Окремий дописець дневника „Matin“ доносить з Петербурга, що програма прийнятї Поенкарога в Петербурзі дещо змінять ся в кориснім напрямі для Поенкарога. Найіверше російський міністер маринарки виїде на яхті вїтати Поенкарога, по друге Поенкаре возьме участь в недільнїм сніданю у царя, не верне однак до Петербурга, лише переночує в царській палаті в Петергофі, а по сніданю в понедїлок буде присутним на військовій параді.

Цїкаве, що корабель, на яким їхав Поенкаре, витала німецька ескадра вистрїлами; то

Що робимо нині вечером?

Часто чуємо в часі мясницє ся питанє. Відповідь проста. Закупити грамофон сьвітової марки ПИЩУЧИЙ АНГЕЛИК який перевисшає що до якостї всі інші подібні виробї. Шумні реклами конкурентних фірм завели вже неодного, бо дістав за дорогї гроші лихий товар. Одинокий склад грамофонів і плит з пишущим ангелином у

Йосифа Венслера

у Львові ул. Сикстуска ч. 2, ч. тел. 1560. В Кракові, ул. Фльоріяньска ч. 25. Філія в Кракові, ул. Гродзка 71.

Тї грамофони є приміненї до новочасної техніки і всіх здобутків на тїй області, про що кожний може пересьвідчити ся. — Демонстрація без примусу купна. Цїнники даром і фпано. — Концертний грамофон разом з 5 плитами с. є 10 знятї коштує 50 К. Всякі плити, крім марки „Ангелик“ і „Зонофон“, куштують по 2 К. Перерібки патефонів на грамофони ангеликові.

му, що сальва не була примусова, представляє ся се як незвичайний акт куртуазії.

Поенкаре приїхав вже до Кронштаду, торжественно витавий.

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Калиника; римо-кат.: Зування панни. — В понеділок: руско-кат.: Сили і Силуана; римо-кат.: Кляри.

— На Евхаристійний конгрес до Відня зголосилося дотепер 700 Русинів з львівської і ставіславської епархії. Дальші зголошення приймає ся лишень до 15. серпня. До зголошення належить долучити 9 К на карту участі, легітимацію і ин. Для селян вистарчить прислати 4 К. Зниження ціна їзди зелізницями державними в цілій Австрії і Угорщині і Дунаєм, від 5—22. вересня. Приміщене по приступній ціні у Відні за певнене. — Евхаристійний Комітет у Львові, (ул. Коперника 36).

— Перед скликанєм сойму настає чим раз непевніша атмосфера. Всі з увагою прислухують ся до слів визначніших політиків. Також один з українських політиків, певно др. К. Левицький, мав балачку з дописцем віденської N. G. Presse в Карльсбаді і так означив становище українських послів до біжучих політичних справ: Що відноситься до українсько-польських взаємин, то Українці обстоюють при тім, щоби як найскорше полагоджено справу руского університету, а є противні творенню junctim між сею справою а урухомленем галицького сойму. По перше справа університету не належить до компетенції сойму, а по друге kwestія урухомлення галицького сойму залежить одинако від становища польської більшости в справі виборчої реформи. Засаднича згода на оснотане руского університету у Львові приспичила би дуже польско-руське порозумінє і причинила би ся до утворення мира між обома народами в Галичині.

— Зміна способу виплат в скарбових урядах в Галичині наступить з днем 1. січня 1913. Від того дня будуть скарбові власти виплачувати всякі пенсії, емеритури, винагороди, запомоги і т. ин. через поштову касу ощадности, і квітів не треба буде виставляти.

— Русофіли при роботі. Наша суспільність повинна звернути сильну увагу на здвоєну в останній часі роботу русофілів, які розпоряджаючи величезними фондами, взяли ся до організованя темних сіл. Найгорячіше взяла ся до праці русофільська академічна молодіж. Она відбула в останних двох тяжких довірочних нарадах в Новім Санчі, Сяноці, Горлицях, Раві рускій, Перемишлі, Дрогобичі, Бродах, Золочеві і Самборі. Вислід тих нарад вже є. За не повний тиждень заложили они „Дружини“ в Опарх і Кропивниці (дрогобичський повіт), Дрогобичі, Нагірцях і Сулимові (жовківський повіт), Устриках долішних (ліський повіт). Збори читалень з організаційно-просвітними рефератами заповіли русофіли: в Білій (чортківський повіт), в Дрогобичі, (також збори філії общ. Качковського), в Лешні (дрогобичський повіт) ітд. Посол Курилович заповів окружне віче для Дукляниці в Далеві. Крім того заповіджено ряд зборів бурс, де будуть обговорювати справу стягання до них як найбільшого числа яничарів. Такі збори відбудуть ся: в Дрогобичі, Самборі, Коломні і Ставїславі. На обори сильній (?) ставіславсько галицькій народній організації треба зазначити, що під її оком заложили русофіли в останній часі багато нових читалень „Общ. Качковського“ (в Поплавниках, Семаківцях, Болшівцях, Кончаках і т. д.

Отсей рух гідких насікомих мусить стрінутися з нашої сторони сильне протиділане.

— „Галичанин“, орган львівських русофільських отців плаче над ревізією у Барановського, у якого забрано цілий магазин почайських православних видавництв і котрий заявив свій перехід на православє. Ось вам своєрідні „католики“, що проливають слюзи над „недолею“ схизматичних агітаторів — вилізло шило з діравого ніби московського мішка.

— З учительських кругів одержуємо отсю допись: Обов'язуючий шкільний закон краєвий про відносини правні учителів народних говорить, що крім плати краєва Рада шкільна

признає сталим учителям п'ятилітній додаток за кожних 5 літ бездоганної і успішної служби. П'ятилітній додаток може бути признаний найбільше шість разів і вносить за перші два п'ятиліття (по 5. і 10. році сталої служби) по 100 К, за слідуєчі два п'ятиліття (по 15. і 20. році сталої служби) по 150 К, за останні два п'ятиліття (по 25. і 30. році сталої служби) по 200 К.

В артикулі 24. згаданого закона читаємо про дисциплінарні кари, а яко такі між иншими також часове або стале відняте признаного вже додатку п'ятилітнього. Артикул 26. наведеного закона постановляє, що по впливі 3 літ доброго поведеня кожда з кар, згаданих в арт. 24., тратить своє значінє при посуваню учителів на висшій степені плати.

Шкільні власти інтерпретують згаданий 24. арт. в сей спосіб, що учителєви, покраноме дисциплінарною здержують на 3 роки не лише безпосередно припадаючий п'ятилітній додаток, але також і всі слідуєчі, хотия ще непризнані, в виду чого карають єго на ціле жите, а по єго смерті відчуває ся кару полишена вдова з дітьми з причини меншої емеритури. Учитель, котрого здало нещастє дістати приміром в перших літах сталої служби дисциплінарку, платить за се не 300 К, т. зн. здержанє признаного вже п'ятилітнього додатку, через 3 роки як арт. 26. предвиджує, але величезну суму, бо 2.700 К, хотия би єго поведене було відтак дуже прхмірне, за що удостоїв би ся похвальних декретів від своїх властей. Що так справді є, викажу подрібно: Наслідком здержаня першого п'ятилітнього додатку через 3 роки по 100 К тратить учитель 300 К; через здержанє слідуєчого додатку п'ятилітнього о 3 роки по 100 К, поносить учитель втрату других 300 К; наслідком здержаня третього додатку через 3 роки по 150 К, а відтак і четвертого додатку через 3 роки по 150 К поносить втрату кожним разом по 450 К, то значить 900 К, а через здержанє п'ятого і шестого додатку кожного року по 200 К тратить учитель два рази по 600 К с. є. 1.200 К! отже разом 2.700 К платить народний учитель за одну дисциплінарку. Чи може бути так строгий закон? Чи є на світі ще яка власть, щоб казала платити за дисциплінарку 2.700 К? щоб карала не лише за жите, але і по смерті? — се можливе тільки у нас, в галицькій шкільниціті.

Сею дорогою відзвиваємо ся до автономних членів окружних рад шкільних і Ради краєвої, щоби при признаваню п'ятилітних додатків учителєви, покраноме дисциплінарною, руководили ся людяностию, щоби наслідком фальшивої інтерпретації закона дисциплінарка не мала значіня до смерті, а навіть і по смерті учителя, але щоб дисциплінарка мала вплив тільки через 3 роки так, як закон говорить, і здержувала признанє лише безпосередного додатку п'ятилітнього, а не і всіх слідуєчих. Справу сю кладемо також на серце пп. послам, щоб відповідною зміною дотячного закона зглядно єго ясними постановами, запобігли довільнім, а учителів дуже кривдячій інтерпретації.

— Жидівські напади на наших селян. Недавно в Бродах і в Калуші уладили жиди погром нашим селянам, що приносять на торг ярину. Така сама подія і з тих самих мотивів приключила ся у В и ж н и ц і на Буковині. Звідтам пишуть нам ось що:

Вижниця в гарнім положеню (де Черемош покидає гори), але само місточко погане, жидівське. Щоби сотворити парохію в Вижниці, мусіла черновецька консисторія вилучити часті сусідних сіл: Черногузів, Вижненки і всю Батну. Вижницькі жиди з того тільки живуть, що чекають на Гуцула з гір та на кожного, хто в гори їде. Тих обдирають уже. А як на цілій Буковині они великі пани всім орудують, так само хотіли б і в Вижниці диктувати не тільки ціни в своїх скленах, але і на ринку за ярину. На вижницький ринок доставляють ярини і овочів міщани з Кутів, та селяни з околиці. Всего того мало для самого міста і для чужих, які їздять ся на літний побуд до Вижниць і до Вижненки, мужик хоч трохи числить собі вже час, якого потребує, щоби доставити товару на базар і через те ціни сего року на вижницькім торзі трохи висші. Впрочім безнастанні дощі, недорід і загальна дорожня впливнула також на підвишенє цін. Жидам дуже не сподобало ся, що сего року сунці і малини в двоє дорожші, ніж торік. Але причиною тої дорожнї справжній недорід. Жидови здає ся, що малини падуть з неба в коновку, або лежать як ринь і тільки їх згорни. Тимча-

сом мужик мусить лісничому платити по 3—5 корон за „квіт“ на сезон чи то малин, чи сунци, чи ожин, чи афин, на кожний овоч і на кожду голову окремо. Одну дійницю малин мусить у теперішній недорід двоє збирати весь день по далеких горбах. Другої динни треба нести до міста і 2—3 милі, а ціна такої дійниці 2—3 короні. Значить, за динну випадає 80 сот. до двох корон брутто, бо і „квіт“ щось коштує. Зарібок нужденний. Але жиди змовили ся проти високих цін, хоч, як би так їх вислав по малини, тоді одна дійниця коштувала би 12—15 корон. В неділю 4. с. м. жиди давали за овочі й ярину неймовірно мало і не допускали нікого, хто платив більше. Купець п. Виньцкый вспів серед окликів і погроз забрати куплений товар, але пані Ч. і инші мусіли все лишити і втікати до антикита до сусідних склепів. Жиди кинули ся, порозкидали та потоптали ногами ягоди, порозбивали горшки, пообливали нафтою малини і афини. Продавці, переважно селяни в переполоху втікли за кутськими перекутками до Кут і там попродали, що вратували перед нагальним Ізраїлем. Не треба казати, що жидівська управа міста і поліція поховали ся та заглядали з далека. Тепер селянки боять ся іти на ринок, жидівки переловлюють їх по улицах і виманюють дріб та яйці по низьких цінах.

Треба додати, що тої самої неділі вечером, та в понеділок в ранці та сама управа міста, яка мовчки дозволяє на погроми в білий день на ринку, дожидала з музикою і „факельцугом“ на президента краю ґр. Мера-на, бо мав приїхати на перегляд вижницького повіту. Ті самі вижницькі жиди в 1908 р. уряджували демонстрації проти заложеня тутешньої укр. гімназії, а за виднійшими Русинами кидали каміннями по улицах. Але прж помочи своїх послів і корупційної преси справді потрафали на 2½ місяця протягнути виконанє міністерського розпорядку і замість під кінєць серпня отворено гімназію 15. листопада 1908.

Кілько то ще води улічне в Черемоші, шоки нахабні жиди будуть мусіли инакше числяти ся з освідомленим руским мужиком!

— На протестанцій школи в Галичині. Галичина має бути ушасливлена новим „дарунком“, сим разом німецьким „дарунком Лютра“. Іменно з ініціятиви лютерських товариств в Німеччині (Luthervereine) рішено зібрати мільон корон в цеголках по 16 корон, а за зібрану суму вибудувати в Галичині ряд німецьких протестантських шкіл по містах і по сільських громадах в Галичині. Учительство в Саксонії субскрибувало на сю ціль доси суму 100.000 корон. Тепер появилася в Гамбурзі відова, що вживає до скорого складання жертв, щоби до 1917 року, в яким власне припадає ювілей Лютра, ціла ся квота могла вже бути заплачена і акція будови шкіл започаткована.

— Хмаролом в Надвірнянщині. Звідтам пишуть нам: Дня 8. серпня по полудни навістїла Надвірнянщину незвичайна злива з градом. Градова хмара виландувала ся на щастє голвно в лісах, де верства унавшого граду доходила до 30 см. В Надвірні потік Стрмбана наробив величезної шкоди. На дорозі до двірця нагло надбігший вал води змив з дороги їдучого фякра і кинув ним в головну струю, де коні утопили ся, а фрман вратував ся лише в той спосіб, що учіпив ся верби і на вній пересидів до пізнього вечера. Майже всі потоки повиливали, а водою плинуть копиці сіна, снопи, безроги і дріб. Про шкоди на селах нема поки що подрібних вістий, але они по всій імовірности великі.

— Землетрясе. Є. Вчєра о год. 2.30 рано — як ми звістали в телеграмах — записав сейсмограф в Полі катастрофальне землетрясенє. Найбільше вихилєне виносило 144 міліметри, дійсне порушенє ґрунту 1 мм. Осередок трясеня був імовірно на Балканським півострові. О год. 3.20 рано навістїло сильне землетрясенє Царгород. Дали ся там відчуті три сильні потрясеня в напрямі з полудневого заходу на північний схід. Мешканців огорнув перестрах, змвог людей повибігало на улиці. Осередок землетрясеня був в одній з недалеких місцевин. Вчєрашнє землетрясенє не заподіяло в Царгороді ніяких більших шкід. Зарисувало ся лише кілька домів. Майже в тім самім часі дало ся чути вчєра землетрясенє також в Букарешті.

— Борьтба о Олєсько. Польські часописи пишуть, що Олєсько в волочівським повіті доси власність Німця Клея має бут розпарцельованє між руских селян. „Slowo polskie“ пригадує, що Олєсько є історичною польською па-

мяткою, бо там уродили ся польські королю Михайло Вишневецкий і Іван Собіський, отже й повинні Поляки купити се майно.

— Вправи кавалєрії. З Відня доносять, що ґен. інспектор кавалєрії Брудерман приїде 19. с. м. з цілим штабом до Галичини на вправи кавалєрії до Ярослава і Кольбушової. З кінєцем серпня відїде ґен. Брудерман на Угорщину, де проводити буде великим маневрам.

Оповідітки.

— Львівський руский народний театр в Сколім (Сала „Сокола“. Початок точно о год. 7.45 вечером. Білєти продає на 4 вистави з гори торговля товариства „Єдність“, а від 6.30 каса театру).

В неділю дня 11. серпня „Запорожець за Дунаєм“, закінчать: „Вечорниці“.

Ві второк дня 13. серпня „Оповіді Гофмана“ опера в 4 діях з прологом Оффенбаха.

В сєреду дня 14. серпня „Надія“ рибачка драма в 4 діях Германа Гаєрманса.

В четвєр дня 15. серпня „Ой не ходи Грицю на вечерниці“.

В суботу дня 17. серпня „Жидівка“ опера в 5 діях Галєвія.

В неділю дня 18. серпня „Маруся Богуславка“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях М. Старицького.

— Фєстив у Львові. Забавова комісія „Сокола-Батька“ уладжує завтрішньої неділі на своїй площі коло стрийської роґачки великий фєстив з добірною програмою. Соколи з Олєська виконають перший раз у Львові вправи списами. Відбудуть ся також сьмішні перєгонки в мішках, на тачках і назадгуз за нагородами. В програму входять ще: взлет бальона, листи щастя, полева почта, їжак щастя, сонєце боґацтва, штучні огні і товариські забави при сокільській музиці з Ланів щирєцких. Вступ 40 с., воляки, селяни і діти платять по 30 с. Стєпениця 1 К. Початок о 2.30 по полудни.

— Заряд руского Інтернату СС. Василянєк в Перемишлі подає до відома всім П. Т. інтерєсованим, що в слідуєчій шкільній році є кільканайцять місць опорожнєних, о які можуть убігати ся учениці з державної і приватної учительської семінарії, приватистки, учениці шкіль нормальних і виділових як також і з курсу Фрєбля. Зголошуватись прєсстьє ся до 20. серпня листовою або особисто. Місячна оплата для интернаток за ціле удержанє виносить від 40—50 К с. є. після умови. Прочі условини прийняті, як звичайно по таких інстатутациях. Близші інформації подає на жаданє письменно або особисто М. Мєльничук, ч. св. В. В., настоятелька интернату в Перемишлі, Сянова 5.

Посмертні оповідітки.

— О. Михайло Яцишин, парох Вороцова, декан явівський і радник митрополічої Консисторії, заосмотрений Найсв Тайнами, упокоїв ся скоростяжно по тяжкій недузї дня 9. серпня с. р. Покійник яко душпастир і горожанин працював з посвятою для добра своїх парохіян, належав до всіх українських товариств і липив по собі великий і щирий жаль та біль у своїй родині і у всіх своїх знакомих. Похорон відбуде ся в понеділок дня 12. с. м. рано. В. є. п.!

Краєвий Шкільний Союз „Рідна Школа“ до української суспільности.

Зближає ся початок нового шкільного року. З усіх усюдів поплинуть небавом тисячю української дїтвори до огнищ науки, щоби знова через цілий рік тяжкою працею пробивати шлях до красної будучности своєї і свого народа.

Перед новими обовязками і тягарями стоять батьки і опікуни тої дїтвори, перед новими обовязками і тягарями стоїть також інстатутція, котру нарід поставив на сторожі вихованя будучого покоління — Краєвий Шкільний Союз „Рідна Школа“. Про значінє тої інстатутції і єї обовязків злишним буде згадувати, бо українське громадянсьтво вже зрозуміло, що недостача національного вихованя молодого покоління, се смертоносна рана для будучини народа. Ми завчасу отямали ся і лєдви чи можемо найти в на-

шії віковій минувшині багато подібних виявів успішної самооборони перед укритою, але плямовою навалюю ворогів, як тепер під кличем „Рідної Школи“.

Через чотири роки кладе наш нарід десятки а навіть сотки тисяч добровільних жертв на рідні школи, а їх стан і розвій звісний вже нашій суспільності із оголошуваних звітів. Не будемо тут представляти нашого доробку на поля рідного шкільництва, бо не тут на се місце.

Та хоч багатий наш доробок, то далеко ще від нас той стан, який дозволив би нам хоч на хвилю триюфувати або спинити ся в поході. Противно — почуте відвічальності перед суспільністю і перед власною совістю велить нам звернути увагу українському громадянству на правдивий матеріальний стан рідного шкільництва, вказати на конечні нові тягарі і обовязки та витягнути руку по нові великі жертви.

Як в одній стороні здаємо собі справу, який непростимий гріх ми були би сповнили, коли би ми не взяли ся були до тої праці, яка вже зроблена, так в другій стороні мусимо бути свідомі того сорому і матеріальної та моральної страти, яка нас стрінула би, коли би хоч одна з наших рідних шкіл упала. А про можливість такої катастрофи нехай скажуть отсі загальні цифри:

Удержане наших приватних шкіл під зарядом „Рідної Школи“ коштувало в минулім шкільнім році около 250 тисяч корон. Удержане лише тих самих шкіл наслідком природного зросту кожної з них коштувати буде в сліду ючим шк. році около 300 тисяч корон. Колиж до того додамо кошти утримання приватної учительської семінарії і народних шкіл, які мусять повстати з початком надходячого шкільного року, то отсе українська суспільність бачить перед собою сама неминучий обовязок складати денно по 1.000 К на цілі виховання своєї дівчорі. Коли ще додати до сего агресивність зі сторони наших противників на наше народне шкільництво, яке ми перед їх замахом мусимо оборонити, то тоді стане перед нашими очима образ, до яких жертв наша суспільність мусить бути приготована. А що наші фонди до переведення згаданих цілей є зовсім вичерпані, тож ми приневолені відкликнути ся до всіх верств української суспільности о скору і видатну поміч в наших змаганнях. На сій помочи цілого громадянства опираємо ми наше ествовапе.

У Львові, дня 10. серпня 1912.

Кравий Шкільний Союз „Рідна Школа“.

Іван Кивелюк о. Омелян Ваньо
голова. заст. голови.

Семен Демидчук
секретар.

Всячина.

— Самоубийства в російській армії. Російське міністерство війни скінчило вже сумну статистику самоубийств, які лутили ся в мин. році в російській армії. Число самоубийств зростає. В 1910. р. скінчило самоубийством 72 офіцерів і 268 вояків, а в минулім знова році 90 офіцерів і 347 вояків. Про причини тих самоубийств міністерство не згадує.

— Криваве воєнне жинво. Сумну статистику воєн в XIX. віці опрацював і оголосив тепер офіцер австрійської армії, капітан Берндт. Стверджує він, що з оглядом на число літ в минулім віці Туреччина заняла перше місце і здобула кривавий рекорд. Турецкі війська бороли ся в різних місцевинах протягом 37 літ. Друге місце займає Іспанія — 31 літ війни. Опісля Франція — 27 літ; Росія — 24; Італія — 23. Найбільших мас війська ужито в війні 1870—71; друге місце під сям зглядом займає російська кампанія Наполеона I. в році 1812—13. В 14 случаях проти 6 числова перевага забезпичила побіду. Окрім борби між Францією і Англією, розпочатої в р. 1793, а покінченої біля Ватерльо, та й іспанської війни за Наполеона I, що тревала 6 літ, найдовшою була російско-турецка війна, що тревала 3 роки і 3 місяці.

Число воюючих в поодиноких борбах представляє ся в сей спосіб: Найбільше число жовнірів, бо 472.000 боролось під Липском. Під Садовою боролось по обох сторонах 436.000; під Гравельот 300.000; під Бавцев 259.000; під Бородіно 251.000; під Се-

даном 244.000; під Ватерльо 217.000; під Лігні 165.000, під Ваграм рівнож 165.000.

Битва під Ваграм була найкривавішою протягом цілого минушого віку, згинило в ній або віднесло рани 38 прц. воюючих. Опісля йде Ватерльо з 24 прц., Седан з 12 прц., Гравельот з 8 прц. Отже боротьби останньої французо-німецької війни при ужитю більше видосконаленого оружя були менше криваві, чим битви наполеонських воєн. Лучали ся такі битви, в яких поодинокі відділи військ були витяті майже до останку. Під Плевною кілька російських баталіонів втратило з горою 75 прц. свого складу. Під Сан Пріват з французкого полку морської піхоти полягло 68 прц. жовнірів. Ві всіх битвах процентове відношене погибших офіцерів є о много више, ніж простих жовнірів.

Характеристичне, що артилерія уважана найстрашнішим родом оружя, робить зглядно не великі шкоди, за се карабін є найбільше убийчий. В війні з 1866 року згинило від карабінних стрілів 90 прц. погибших Австрійців, від куль з армат лише 3 прц. Прусаків погубило від карабінних стрілів 79 прц. У війні в р. 1870—71 полягло від карабінних куль 70 прц. Французів, а від арматних куль 25 прц. Французкі кулі вбили 94 прц. Німців, а арматні стріли лише 3 прц. Біле оружє (шаблі) вбиває від 7 до 3 прц. погибших в битві.

Телеграми

з дня 10. серпня

Борислав (ТКБ) Оноді по полудни шаліла над містом буря з громиами. Оден грім ударив в закоп фірми „Триумф“ ч. 3. Закоп згорів до тла; жертв в людях не було.

Пекін. (ТКБ) Арештовано ту 7 Корейців. Кружляють чутки, що они плянували замах на кн. Кацуру підчас его поворотної подорожи. Арештованих вислано до Тієнтіну в цілі переслухання їх в япаньскім консулаті.

Солунь. (ТКБ) Тутешні купці вказуючи на шкоди, які повесли в наслідок відносин в державі і на лихий стан інтересів, звернули ся до правительства з просьбою о цофрене зарядження, ввяджуючого стан облоги, бо такє заряджене заподіває їх інтересам ще більші шкоди.

Будапешт. (ТКБ) Угорське „Бюро кореспонденційне“ перечить рішучо, наче би в Германштаді лучив ся випадок холери. Проти сих, що розсвіають сі неправдиві вісти, підняте буде судове слідство.

Порт о Принс (ТКБ). Народні збори вибрали предсідником генерала Танкреда Августа.

Господарські, промислові і торговельні вісти.

Комуніат Красового Союзу для збуту худоби з торгу у Львові дня 7. серпня 1912.

На нинішній торг вігнано: Волів штук 8, бугаїв 21, коров 69; разом штук 89.

Плачено за метричний сотнар живої ваги т. є за 100 кг.: за худі воли 100 до 108 К, за бугаї 92 до 100, за корови на заріз 76 до 90, за ялівник 76 до 100, за телята 98 до 118, за безроги 116 до 180 К.

Казочко уладжена

КАВАРНЯ „ВАРШАВА“

У ЛЬВОВІ, ПЛОЦА СМОЛЬКИ

в стилі парискої „Cafe de la Paix“. Саля маляхітова — саля гебанова, читальні — салі білярдові — незвана досв величавість і комфорт.

Щоденко від 8. год. вечер кохцерт сальхової капелі парискої.

О численні відвідини просить

412(10)

франц Мошкович.

Асекуруйте своє майко від огню

В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекурувати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кождий Русин повинен асекурувати ся тільки в руским товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпечення селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінители.

„ДНІСТЕР“ дав підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТЕР“ можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з ківцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечення на жите у всіх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В „ДНІСТЕР“ можна обезпечати від крадени з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Килими, полотна, ручники, постіль! Слюбні виправи! Скатерти!

З огляду на значне розширене нашого „Торговельно-висилкового Дому“ в Кросні, по становили ми розширати нашу діяльність за цілу Галичину.

Розширене наступило в той спосіб, що звісний руский купець, представник руского ткацкого Товариства в Глянянах, п. Микола Воловчук як перший спільник отворив філію у Львові, яка веде килими світової слави глинянської рускої фабрики, полотна а то правдиві ручні тканини чисто льняні і бавовняні з красавих корчницьких і кроснянських а також чесних тналень В обсяг нашой діяльности входять також комплетні слюбні виправи від найвибагливіших до найскромніших.

П. Микола Воловчук працює в інтересі від довгих літ і набувши знамениту практику в тім напрямі, служить кождому охотно фаховою пороадою, кождої хвилі лично на домаганє навіть звичайною карткою, без зобовязаня П. Т. Відборців.

П. Т. Публика схоче ласкаво попитати першу таку руску фірму, звертаючи ся до неї з ціим довірем, з нашим обовязком буде сумлінно і точно П. Т. Публику обслуговувати.

З правдивим поважанем

М. Воловчук і К. Крижановский.

Адреса для Львова: М. Воловчук, Львів, ул. Ягайлонська 17.

391 (10)

ОРУЖЄ

всїх найновіших системів: дубельтівки, тридульні, штуцери, револьвери, бравнінги, пістолі, фльоберти ітд. поручає найсовіснійше

ц к. уприв.

ФАБРИКА ОРУЖЯ

І. Новотни, Прага

Генеральне заступство на Галичину і Буковину га багато заосмотрений склад оказовий в домі торгово-комісовім

Б. Машкович і Й. Лінднер

Львів, ул. Лонцкого ч. 8.

Цінники і кошторыси на бажанє даром.

393

ПЕРВОРЯДНИЙ І НАЙДЕШЕВШИЙ МАГАЗИН
ТА АРТИСТИЧНО-ЮВІЛЕРСКА РОБІТНЯ

ВОЛОДИСЛАВ БУШЕК

У ЛЬВОВІ, УЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 26.
Поручає всяку біжутерію, брилянти і дорогі каміні та годинники.
Заручинні перстені і слюбні обручки.
Товар першої якості.
ЦІНИ ДУЖЕ НИЗКІ.

Замовленя місцеві і з провінції виконує ся тривко, артистично в означенім часі і можливо найдешевше.

408(10)

Ол. Барвіньскій: *Значінє українсько руского народу для Австро-Угорщини* (перекл. розвідки в Oesterreichische Rundschau з 1. мая 1912) ціна 20 сотяків. Дістати можна в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Музичні струменти як: скрипки, цитри, клярнети, труби, мандоліни і т. д. а також ровери та прибори до тихже, поручає по дешевших цінах як деінде: Укр. висилковий дім „ОРКАН“ Львів, Коперника 18. Соколам і Січам, ученикам і учителям великий опуст. Такж на рати. 388(20)

„Карпатія“ тов. обезп. на жите — Заступство в Синавці, п. Башня дол. приймає обезпеченя на жите, посаги, від огню, граду, крадіжки і випадків. 394(28).

Ао
АМЕРИКИ
КАНАДИ

найліпше перевозить

Лінія Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Ціна переправи кораблем 220 корон за дорослі особи разом з поголовним податком, а 120 К за діти понизше 12 літ з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДІЗД З ПОРТІВ:

Саксонія з Триесту 20. серпня.

Панонія з Триесту 27. серпня.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найскорші і найвеличавіші пароходи на сьвітї:

Люзітанія, дня 17/8, 7/9, 8/9, 26/10.

Мавританія, 31/8, 21/9, 22/10.